

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN
SURAT.

Manuscripts Library

S.D. P. 13.

Coll. No. 260

Title Radhakunda/Babara

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN, SURAT

Shastri Dinmanishankar Pustak-Bhandara

No. : 260 Subject : Ar crite Dure.

Title : Lakshya Kanda Prakashana from Gaudy Tattva
Pradip

Author : — Scribe : Dinmanishankar

Date of the work : — Date of the Ms. : VS. 1877

Place of the work : — Place of the Ms. : —

Size : 11" by 5.6" Extent : 6 fol.

Language : Sanskrit Script : Devanagari

Remarks : Complete

॥१॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ जिनां शवेदात्रिणि सूत्रकेतवस्त्रिराकच्चा सदलेन वृत्तं
॥ साकलिका स्याद्विगुणेन तद्वत्स्युः के सरास्तत्रिगुणेन मध्यं ॥ १॥ स्याद्द्वि
भूरब्धिगुणेन तद्वत्पूर्णैर्द्विचंचंद्राब्धिरसो नितेन ॥ ०११४६ ॥ वृत्तं तथा पंच
गुणेन कुया १४६ ॥ ३२ ॥ क्रयाद्विवा मुवोर्दरे च ये हलानि ॥ २॥
वेदाश्चि २४ विष्कुंभमितेयवृत्तेन वैके पक्षार्धमिरंगुलाद्यैः ॥ एषीश २४ ॥ ४॥ ॥ अ
भ्यः शराश्चोत्तममंडलांतं वद्वातु रेवाद्दीहण संमिता स्युः ॥ ३६ ॥ ०१२४ ॥
ज्यां सूत्रकान्यष्टमितानि दद्यात्पुर्णादिह ग्वे रकसायकानि ॥ ३॥ ०१३
२४ ॥ शरामितस्या कृशिरामषट्भूरसांगुलाद्यैः ॥ ११३६ ॥ १६ ॥ शरयु
ग्ममन्यत् ॥ ४॥ श्योमर्तुवेदाग्निरसैः ॥ ०१६४ ॥ ३६ ॥ पुनश्च शरद्वयंचोभ

॥१॥

यतस्तयोः स्यात् ॥ जीवांश्चिक्यामदलेन वृत्तपादद्वयं चोभयसायकां यैतं
॥ ५ ॥ महीगुणविंदुमितेन वृत्ते ॥ १३६ ॥ पादद्वयं मध्यरागमतश्च ॥
तयोरधस्तात्प्रयुगंच वृत्तपादाग्रयोर्निम्निगयोस्तयोऽयं ॥ ६ ॥ त्यक्कोद्घेत्तां
घ्रिभुवंत्रमध्यं भवेच्चपद्मेदलमुत्तमंतत् ॥ तथैवजह्यादनुषःफलंतच्छेषं न
वेहृद्भुवः प्रमाणं ॥ ७ ॥ पद्मेदलानामखिलं फलं स्यात्तद्देत्रादहा निस्त्र
सिजायनेन ॥ स्वयासकोसेधककणिकां हित्यत्काखनेत्तत्केसरकान्प्रज
वन् ॥ ८ ॥ एवं दलान्यष्टमितानि चिच्चादलानि च चार्यथोत्तमानि ॥ अस्म
कृतेनातिमहच्छ्रमेण उच्यंते ये देत्रविदो बुधास्ते ॥ ९ ॥ ॥ अस्यार्थः ॥
॥ अस्मिन् देत्रे च उच्यंते विंशत्यंगुलपरिमितं चतुरस्रं लज्जा ॥ पूर्वपिरदक्षि

॥२॥

एतेतरमध्यसूत्रद्वयेनमध्यंकल्पयित्वाआयामसूत्राष्टमभागेनचंशपरिमितेनसूत्रेणककर्टेनवाच्यतंरचयेत्॥साकलिकास्यात्॥पुनरष्टमांशद्वितयेनषडंगुलपरिमितेनद्वितीयंचतुर्तंक्रयति॥तस्मिन्नुकेसराणिरचयेत्॥ततस्त्रिभिरष्टमांशैर्नैवांगुलेनककर्टेनचतुर्तीयंचतुर्तंक्रयतिचतुर्लानांमध्यभूतवेत्॥पुनश्चतुर्भिरष्टमांशैर्द्विदिशांगुलरूपैरुपरिभूमिःरसात्तद्देवपरिमितौभवति॥ततःपूण्ड्रिचंद्राब्धिरसोनितेन॥१॥१॥४॥६॥अष्टमांशपंचकेनचतुर्दिशांगुला१४षट्पदयवा६षट्पदयुका॥६॥स्तिस्त्रोतिख्या॥३॥वासाग्रद्वया२परिमितेनककर्टेनपंचमंचतुर्तंक्रयति॥तस्मिन्नुष्टोसूत्राणिपूर्वापरद्विदिशेणेतरेत्याग्नेयवायव्यद्विदिशाननैर्द्विदिशैः

॥२॥

तीदिसुदवाचवर्थेष्टेते॥दिदिनंदेषुवेदैश्च॥४॥पाणिशिरावृत्तद्यासेसर
माहते॥खखखाभाकी१३॥०॥०॥०॥संभक्तेलभ्यंतेक्रमशोभुजास्त्यष्टभुजा
नानीय॥अथवाचउविंशित्यंशयतमंडलेर्शनकोणन्मध्यकर्णिकामध्य
केंद्रमितंमध्यसूत्रेतकेंद्रात्पूर्वेतिरदिकसूत्रद्वयेचउरसंकुयति॥तस्य
कर्णविशातस्तेत्रफलानयनंचउरसंस्थाहणयोरनुर्दिगुणीत्यनेनदिगु
णस्तेत्रफलमानीयाद्दीप्त्यमूलानयनं॥तन्मूलमष्टावंगुलानित्रयोय
वायुकाषट्कमेकलिखात्मक॥७॥३॥५॥१॥भुजचउष्टयंभवति॥आयाम
सूत्रैरद्विष्टभुजेपाचांत्रीण्यंगुलानित्रत्वारोयवाःएकायुकासप्तलीखा
परिशिष्टंते॥३॥४॥१॥५॥साकोटिः॥पूर्वेतिरंचउरसभुजसूत्रंबाहुः॥ ॥

॥८॥ ॥३॥ दी० तद्ध त्थो योग पदं कर्ण इत्यनेन कर्णमानीय तत्कर्णमानीषन पूर्व
॥३॥ स्मिन् रत्न हेतवे षष्ठिद्विस्तु सूत्रेषु षष्ठभुजानयनं ॥ सचनवांगुलैकयवयुकाद
पषट् लिख्या परिमितो भवति ॥ ॥१॥ ॥२॥ एवमष्टौ भुजा ख्यान्त्या सूत्रान्पात
यिवाऽष्टौ धनुंषि निष्पादयेत् ॥ तानि च द्वि विदिक सूत्र मध्यभागेऽष्टौ सूत्रा
णि पातयिवा ॥ तसु त्रद्वयस्यागद्वयपरिमितां निधनुंषि भवन्ति ॥ तत्रैकस्य
धनुषोऽष्टौ चतुरंगुलानि चत्वारोऽष्टौ पंचयुका लिख्याद्वयं ॥ ॥४॥ ॥५॥ ॥६॥
स्यं कोटि दिग् विदिक सूत्रयोर्मध्यसूत्रं कर्णद्विदशंगुलैः कोटिभुजित्यो
रंतरात्पदं बाहु रिति ॥ हेतु मध्यसूत्रे धनुः चतुर्ध्याः पश्चिमदिशि एकादशं
गुलानि पूर्णयवपंचयुकाश्च तस्यो लिख्या बाहुः ॥ ॥१॥ ॥२॥ ॥३॥ तदुपरि भोगे

पूर्णगुलसप्तयवाद्देयुके चतस्रो लिख्या ॥ ७१२४॥ परिशिष्टं तो ॥ स एव च
तुषिरा रो भवति ॥ एतस्य धनुषः फलं ॥ जीवा शरैक्यदलहतशरस्पवर्ग
दशहृतं नवमि विभिजे दवाप्तफलं प्रजायते का मुके स्य फलं रत्यनेन च
उरंगुलानि षड् यवाः धनुष फलं ॥ ७१६॥ तस्मिन् चर्ये उरुत्तरे च फलं व्या
साद्देवगविगेत्यनेनानीय तच्च उः शतिपंचपंचाशदधिका ह्ये च फलं ॥
७१५॥ शेषमेकविशधिकशतांगुलानि ॥ १२१॥ दलाष्टके साध्यानि ॥
प्रतिदलं पंचांशं गुलान्येको यतो यथा ह्ये च फलमायाति तथैव कार्यं ॥ तत्र
उत्तमवृत्तविस्तारः ॥ २१॥ दीदीशराधनुः शराः ७२४॥ तेन ज्या सूत्रमध्या
उत्तमवृत्तसूत्रपयंति दीघशिखस्त्री एंगुलानि षड् यवाः पूर्णयुकाः सप्त लिख्या

॥४॥

वालागदयपरिमितास्युः॥३६॥१॥॥तेषां दीर्घशिरणावमितः शशिरा
मषदभूरसांगुलानिच्यंतरं मुक्ताशरदयं॥१३॥५॥॥६॥॥ज्याभ्यः प्रथक् प्रथ
ककार्यं तयोर्मध्ये दक्षिणशरात् दक्षिणतः उत्तरशरादुत्तरतश्च॥ एवं
व्योमत्तुर्विदाग्निरसांतराजे॥०६॥४॥३॥६॥ पुनः शरद्वयं ऊच्यते॥ एवं शरपंचकं
पंचकं निमायि जीवाग्नात् जीवाचयं शि॥२॥२॥२॥५॥॥५॥ व्यासदलेन दक्षिणे त
रशरादधि दत्तपादद्वयं ऊर्ध्वमुखं रचयित्वा मध्यशराग्नात् दक्षिणे उत्तरश
रावधि महिगुणविंदुमितेना॥१३॥६॥६॥॥१॥ व्यासदलेनाधोमुखं दत्तपादद्व
यं विषदध्यात् अधरोत्तरदत्तपादाग्रद्वयं संमेलयेत् ऊर्ध्वमुखं रचयित्वा दत्तोर
धिभुवंत्यजे देवमन्युनानतिरिक्तान्यष्टौ पद्मदलानि निषद्यंतो॥ एवमष्टौ दला

1891

नि॥ वक्ष्यमाणप्रकारेण वाचञ्जलानि मित्रा मध्यं दत्तं स्वव्यासपरिमितं
षडंशमुच्यते त्वादितीयदत्तेषोडशकेसरचिह्नानि कृत्वा परितः स्वनेत्र
॥ अत्र त्रैलोक्यमेव लाघंगानि तदा कृत्वा तिरूपाणि कुर्यात् ॥ अत्र ह्येव फलो
पपत्तिस्तु ॥ जीवाग्रनिमित्तं दत्तपादद्वये जीवाञ्जरीयांशं प्रकल्प्य दत्तपा
दद्वये मेकीभूतं लाघासाद्विगविगहिं त्रैफलं ॥ दशगुणान्मूलमित्यनेन
फलानयनं ॥ ज्याञ्जरीयांशं सौदलं ॥ २१॥ ५॥ ४॥ तत्फलं ॥ १५॥ ४॥ मंडलाद्व
त्वादधीकृतं ॥ ६॥ २॥ दत्तपादद्वयस्य फलं ॥ तयोर्मध्यचञ्चुरस्त्रमुजो जीवा
द्विप्रमाणः ॥ ४॥ ४॥ ५॥ ३॥ जीवाञ्जरीयांशं कोटिः ॥ भुजकोटिघाते कृते यव
चञ्चुष्टयाधिकदशांगुलानि ॥ १०॥ ४॥ ह्येव फलं ॥ उपरिचञ्चुरस्त्रे महीष

॥५॥

गुणविंदुमित ॥१३॥६॥१॥ कोटिकेतद्विगुणभुजे २॥१॥१॥ भुजकोटिघात
रुतेहेत्रफलं ॥४॥२॥ उपरिदत्तपादद्वयस्य एकीकृतो ॥१३॥६॥१॥ एतत्पर
रिमितया साद्व्या साद्विर्गेतिरुतेहेत्रफलं ॥३॥१॥६॥ मुपरिचत्ररस्य फ
लादपसारितेशेषमेकांगुलमेकोयवश्चा ॥१॥१॥ एवमधोदत्तपादद्वयेहे
त्रफलं ॥४॥२॥ मध्यचत्ररस्य फलं ॥१॥४॥ उपरिदत्ताग्रफलं ॥१॥१॥ मिलि
तं ॥१॥४॥ एकोनविंशत्यंगुलानि सप्तयवाः समुदितं फलं ॥ तस्मादधोर
धनुः फले अपसारितो ॥४॥५॥ शेषं ॥१॥५॥ पंचदशांगुलान्येकोयवः प्रतिदत्तं फलं ए
वमष्टानां दत्तानां फलं ॥१॥१॥ एवं चत्रयद्वितो ॥४॥५॥ पंचमहतस्य फलं ॥२॥४॥ मि
लितं ॥६॥४॥ उपरिदत्तं स्यादपरित्यागः ॥१॥२॥ अदपरिग्रहः ॥१॥२॥ अथरिपद

॥५॥

॥६॥

होत्रफलं ॥५॥ पंचशती सषट्सप्ततिरिति नांतरं किंचित् ॥ अत्र कामिके
चतुरस्राष्ट्रभानैर्गैकैर्णिका स्यात्तद्विभागशः ॥ तद्वहिस्त्रैकभागेन केसरा
णि प्रकल्पयेत् ॥ तृतीये दलमध्यानि चतुर्थे लैर्देकारपः ॥ चतुरस्राष्ट्रक
यत्तिदलाग्राण्यपि यन्नतः इति ॥ यथावशिष्टं दलं वेददलं भवेति ॥ उक्ते
धंचततः त्रयत्रिकैर्णिकाया समानतः इति ॥ ॥ श्री ॥ ॥ ॥
॥ इति कुंडतचपूदीपोक्तपद्मकुंडप्रकारः ॥ ॥ शुभं भवतु ॥ ॥ श्रीरक्त ॥
शंवत् १८७७ नापोष शुक्ल १३ भोमे लिपं रमा शंकरात्मजपं दीनमणी शंकर
रेण ॥ ॥ शुभं भवतु ॥ ॥ कल्याणमस्तु ॥ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥
॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ श्रीशारदाय नमः ॥ ॥ श्रीगुवरदांबिकायै ॥ ॥

॥६॥